

Студијски програм: Међународне студије, модул: Студије савременог Балкана
Назив предмета: Регионална сарадња на Балкану
Наставник/наставници: проф. др Јелица Стефановић-Штамбук, проф. др Драган Ђукановић, проф. др Тања Мишчевић
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: Завршене основне академске студије обима 240 ЕСПБ и испуњеност посебних услова пријемног конкурса на програме академских мастер студија Универзитета у Београду – Факултета политичких наука.
Циљ предмета Стварање кохерентних сазнања о теоријским и практичним разлозима противречних токова сарадње на Балкану и обликовања региона Балкана конфликтима и сарадњом од званичног окончања постојања хладноратовског система у Европи до данас. Упознавање аналитичких поступака новог и компаративног регионализма у разумевању процеса структурирања мултилатералне регионалне сарадње на Западном Балкану. Упоредно представљање интеррегионално и регионално предузиманих деловања из и ван региона Балкана за успостављање трајних мултилатералних структура регионалне сарадње. Истраживање тока свођења региона Балкана на Западни Балкан и одвијајућих процеса уобличавања режима мултилатералне сарадње Западног Балкана. Проучавање мултилатералних пракси регионалне сарадње и интегрисања Западног Балкана. Превазилажење јаза између академског стицања знања у учионици и стварности вршењем практичног обучавања у остваривању рада мултилатералних структура регионалне сарадње на Западном Балкану.
Исход предмета. Постигнуто разумевање темељних појмова међународног регионализма, мултилатералне регионалне сарадње, и питања и дебата о регионалној мултилатералној сарадњи и интегрисању на Балкану. Познавање интереса и одређења различитих актера за посебне облике мултилатералне праксе регионалне сарадње на Балкану, као и динамика и учинака интеррегионалног и регионалног мултилатерализма на правце и стања регионалне сарадње на Балкану у целини и у појединим областима. Оспособљеност за критичко анализирање покретача, препрека и тежишта регионалне сарадње на Балкану и разлога неуравнотежености развијања мултилатералног режима регионалне сарадње. Оснаженост развијеним аналитичким и практичним вештинама за ангажовање и самостално и скупно са другим заинтересованима на предлагању, заговарању и предузимању активности у процесима мултилатералне регионалне сарадње на Балкану, као у спровођењу анализа и теоријских и емпиријских истраживања мултилатералних процеса и режима сарадње на Балкану.
Садржај предмета. <i>Теоријска настава.</i> 1. Теоријски приступи и истраживачки програми регионалне сарадње институционалног и умрежавајућег регионалног мултилатерализма. 2. Теорије и концепти принципа, односа, актера и сектора у мултилатералним праксама процеса регионалне интеграције и регионалне сарадње старог и новог међународног регионализма. 3. Хладноратовски међународни мултилатерални режим дерегионализације Балкана и аутономни међувладин мултилатерални процес регионализовања узajамне међузависности Балкана после усвајања Хелсиншког завршног акта до Париске повеље за нову Европу. 4. Процес интер-регионалног мултилатерализма од Квадригонале 1989. године до Средњоевропске иницијативе за европску интеграцију и одрживи развој и процес Црноморске економске сарадње: потпора или не регионалној сарадњи на Балкану. 5. Мултилатерални процеси одржања регионалне стабилности Балкана током југословенских сукоба до 1995. године. 6. Надметање за стабилизацију региона мултилатералним иницијативама подршке процесу регионалне сарадње на Балкану од 1996. до 1998. године (Иницијатива за сарадњу у Југоисточној Европи – СЕЦИ, Ројамонски процес, Регионални приступ ЕУ за Југоисточну Европу). 7. Реструктурисање Југоисточне Европе и поступно успостављање региона Западног Балкана: приступ регионалне сарадње Пакта стабилности за Југоисточну Европу после 1999. године. 8. Обавезивање Западног Балкана на мултилатералну регионалну сарадњу процесом стабилизације и придруживања Европској унији. 9. Подржавање стварања власништва регионалне сарадње на Западном Балкану успостављањем Регионалног савета за сарадњу. 10. Мултилатерална регионална сарадња на Балкану у оквиру Дунавске и Јадранске-Јонске макрорегионалне стратегије ЕУ. 11. Подстицаји мултилатералног Берлинског процеса институционализацији регионалне сарадње на Западном Балкану. 12. Утицаји европских и ван европских мултилатералних регионалних процеса и институција на динамику регионалне сарадње Западног Балкана. <i>Практична настава.</i> Истраживање подстицаја Зелене агенде за Западни Балкан мултилатералном режиму регионалне сарадње на Западном Балкану проистекло из једнонедељне студијске

практике (или у Регионалном савету за сарадњу, или Регионалној канцеларији за сарадњу младих, или Западнобалканском фонду, или Секретаријату Транспортне заједнице Југоисточне Европе или Секретаријату Енергетске заједнице Југоисточне Европе).

Литература Јелица Стефановић-Штамбук, „Региони у 'старом' и 'новом' регионализму: успостављање новог 'нивоа анализе' светске политике“, Српска политичка мисао, 2009, вол. 25, бр. 3, стр. 103-133; Јелица Стефановић-Штамбук, „Мултилатерализам и интеррегионализам за нову архитектуру глобалне владавине“, Годишњак ФПН 2009, 2009, год. III, бр. 3, стр. 419-438; Драган Ђукановић, *Балкан на постхладноратовском раскршћу (1989-2020)*, Друго издање, Београд: Институт за међународну политику и привреду, Службени гласник, 2020; Душко Лопандић, Јасминка Кроња, *Регионалне иницијативе и мултилатерална сарадња на Балкану*, Београд: Европски покрет у Србији, Фондација Фридрих Еберт, 2010; Erhard Busek, Björn Kühne, *From Stabilisation to Integration. The Stability Pact for South Eastern Europe*, Wien: Böhlau, 2010; Dimitar Bechev, *Constructing South East Europe: The Politics of Balkan Regional Cooperation*, Palgrave Macmillan UK 2011; Christophe Solioz, *Thinking the Balkans Out of the Box, EU Integration and Regional Cooperation –Challenges, Models, Lessons*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2017.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15+15
------------------------------------	------------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе предавања, вежбе, једнонедељно стажирање, самостални истраживачки рад

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена		
	Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	30	усмени испит	10
колоквијум-и	20	.....	
семинар-и			